

Q.1 Multiple Choice Questions

(30 Marks)

1. Quantification consists in _____ a propositional function of all or some of the values of the variable. / संख्यापन म्हणजे विधानीय फलनापासून सामान्य विधान मिळविण्याच्या प्रक्रियेत अस्तित्व दर्शक किंवा सामान्य संख्यापक _____ केले जाते.
  - a. Asserting/ प्रतिपादन करणे
  - b. Denying/ नास्तिवाची संबंध प्रस्थापित करणे
  - c. Merging/ विलीनी करण
  - d. Classifying/ वर्गीकरण
2. A component is _____ while the constituents it combines can be _____.
घटक _____ असतो पण जो संयोजक त्यांना जोडतो तो _____ असू शकतो.
  - a. Subject term, Predicate term/ उद्देश पद, विधेय पद
  - b. Universal, Particular/ सार्वत्रिक, विशेषवाची
  - c. Traditional, Modern / पारंपारिक, आधुनिक
  - d. Contrary, Contradictory/ पूर्णविरोधी, व्याघाती
3. According to _____ logicians, laws of thought were considered to be the necessary and sufficient conditions for valid thinking. / _____ तर्क शास्त्रज्ञाच्या मते, विचारांचे नियम अनुमान प्रक्रियेला आधारभूत तत्त्वे आहेत.
  - a. Traditional/ पारंपारिक
  - b. Modern/ आधुनिक
  - c. Both traditional & modern/ पारंपरिक आणि आधुनिक दोन्ही
  - d. Neither traditional nor modern/ पारंपरिक आणि आधुनिक दोन्ही नाही .
4. Square of Opposition is a kind of an inference based on the relation between _____ propositions/
विधान विरोध म्हणजे _____ विधानांचा परस्पर संबंध स्थापित करणारे अनुमान होय.
  - a. Categorical/ केवल विधान
  - b. Hypothetical/ सापेक्ष विधान
  - c. Conditional/ सोपाधिक विधान

- d. Disjunctive/ वैकल्पिक विधान
5. "Life is misery. Therefore, death is happiness"- it is an example of what type of inference?
 "जीवन हे दुःखी आहे म्हणून मृत्यू हे सुख आहे." हे कोणत्या प्रकारच्या अनुमानाचे उदाहरण आहे?
- a. Inference by Converse relation/ विलोम संबंधाद्वारे अनुमान
 b. Conversion/ परिवर्तन
 c. Material Obversion/ भौतिक प्रतीवर्तन
 d. Inference by Complex Conception/ जटील संकल्पनेद्वारे अनुमान
6. White and non-white' are _____
 शुभ्र व अशुभ्र / श्वेत व अश्वेत _____ आहेत.
- a. Contrary terms/ विरोधी पदे
 b. Complementary terms/ पूरक पदे
 c. Contradictory terms/ व्याघाती पदे
 d. General terms/ सामान्य पदे
7. Division of a watch into 'dial, hands, spring, wheels' is _____./
 घड्याळाचे ' डायल, हँड्स, स्प्रिंग, व्हील मध्ये विभाजन करणे _____ आहे.
- a. Verbal/ शाब्दिक
 b. Physical/ क्षेत्रविभाजन
 c. Metaphysical/ गुणविभाजन
 d. Enumeration/ गणन
8. The contrary of "Ministers are always politicians" is _____/
 सर्व मंत्री राजकारणी आहेत' याचे विपरीत विरोधी _____ आहे.
- a. "Some ministers are politicians"/ "काही मंत्री राजकारणी असतात"
 b. "No ministers are politicians"/ "कोणतेही मंत्री राजकारणी नसतात"
 c. "Some ministers are not politicians"/ "काही मंत्री राजकारणी नसतात"
 d. "All ministers are not politicians"/ "सर्व मंत्री राजकारणी नसतात"
9. A definition that defines a phrase by stating another phrase having the same meaning is _____. /
 समान अर्थ असलेला दुसरा वाक्यप्रचार सांगून वाक्यप्रचार परिभाषित करणारी व्याख्या म्हणजे _____.
- a. Ostensive definition/ निर्देशक व्याख्या
 b. Extensive definition/ उदाहरणात्मक व्याख्या
 c. Biverbal definition/ प्रतिशब्द व्याख्या
 d. Lexical definition/ कोश व्याख्या
10. The fallacy of circular definition occurs when the _____ is used to define it. /

जेव्हा व्याख्येमध्ये _____ हे परिभाषित करण्यासाठी वापरले जाते तेव्हा चक्रक व्याख्या दोष होतो.

- Definiens/ व्याख्यात
- Word/ शब्द
- Verb/ क्रियापद
- Definiendum/ व्याख्येय

11. _____ is defined as reasoning based on similarities/
_____ ची व्याख्या सादृशाच्या आधारे अनुमान करणे होय .

- Dilemma/ उभयापत्ती
- Syllogism/ केवळ संविधान
- Analogy/ साम्यानुमान
- Deductive/ निगमन

12. _____ terms can never be true together or false together. /
_____ पदे कदापि सत्य किंवा असत्य असू शकत नाहीत.

- Contrary/ विरोधी पदे
- Contradictory/ व्याघाती पदे
- Mixed/ मिश्र पद
- Sub-contrary/ उपाश्रित पदे.

13. _____ term/s is/are distributed in the Universal Negative proposition/
_____ पद सर्वनास्तिवाची विधानात व्याप्त असते.

- Subject/ उद्देश पद
- Predicate/ विधेय पद
- Both Subject and Predicate/ उद्देश व विधेय पद
- Verb/ क्रियापद

14. In a/ an _____ argument the conclusion necessarily follows from the premises/
_____ अनुमानात पक्ष विधानापासून निष्कर्ष निश्चितपणे काढला जातो.

- Deductive/ निगमन
- Mixed/ मिश्र
- Invalid/ अवैद्य
- Inductive/ विगमन

15. 'Mr Modi is the Prime Minister of India but not the President' is a/ an _____ proposition. /
श्रीयुत मोदी भारताचे पंतप्रधान आहेत पण अध्यक्ष नाहीत." हे एक _____ विधान आहे.

- Conjunctive/ उभयान्वयी
- Disjunctive/ पर्यायी

- c. Implicative/ सापेक्ष
- d. Biconditional/ सममूल्य

16. "If today is Sunday then the college will be closed." is _____ if the antecedent is true and consequent is false. / "जर आज रविवार असेल तर कॉलेज बंद असेल" हे विधान जर पूर्वांग सत्य असेल व उत्तरांग असत्य असेल तर _____ असते

- a. False/ असत्य
- b. True/ सत्य
- c. Doubtful/ संशयास्पद
- d. Meaningless/ अर्थहीन

17. The universe of Discourse of the term 'brown' is _____.

'Brown' या पदाचे विवरण विश्व _____ आहे.

- a. Quality/ गुण
- b. Furniture/ फर्निचर
- c. Shade/ रंगाची छटा
- d. Colour/ रंग

18. Circumstantial evidence is used often in establishing guilt.

अपराध सिद्ध करण्यासाठी प्रथमदर्शी पुरावा सहसा वापरला जातो.

- a. False/ असत्य
- b. True/ सत्य
- c. Doubtful/ संशयास्पद
- d. Meaningless/ अर्थहीन

19. Traditional Classification of propositions is based on the principles of _____ and _____.

पारंपारिक विधानाचे वर्गीकरण _____ आणि _____ च्या तत्त्वांवर आधारित आहे.

- a. Division, Classification/ विभागणी, वर्गीकरण
- b. Equality, Inequality/ समानता, असमानता
- c. Induction, Deduction/ विगमन, निगमन
- d. Quality, Quantity/ गुणवत्ता, प्रमाण

20. According to the Law of Torts, there are two kinds of nuisance, _____ and _____.

Torts कायदानुसार उपद्रवाचे _____ आणि _____ असे दोन प्रकार आहेत.

- a. Common and uncommon/ सामान्य, असामान्य
- b. Useful and useless/ उपयोगी, निरुपयोगी
- c. Public and private/ खाजगी, सार्वजनिक
- d. Special and general/ विशेष, साधारण

Q. 2 Descriptive Type Questions

(30 Marks)

1. Define Logic and discuss its usage (any two) in the field of law/
तर्कशास्त्राची व्याख्या करा व विधी शास्त्रातील त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
2. Illustrate how do component and constituents of a proposition differ to each other?
"तर्कवाक्यातील घटक व संयोजक एकमेकापेक्षा वेगळे कसे आहेत", हे स्पष्ट करा.
3. Define Logical Division. Explain any two fallacies of logical division with example.
तार्किक विभाजन परिभाषित करा. तार्किक विभाजनाचे कोणतेही दोन दोष उदाहरणासह स्पष्ट करा.
4. Reduce the following sentences to their logical form and identify the term distributed.
खालील वाक्यांचे तर्कवाक्यात रूपांतर करा. पदाची व्याप्ती सांगा.
  - a. Every student is honest. / प्रत्येक विद्यार्थी प्रामाणिक असतो.
  - b. Are not some facts stranger than fiction? / काही तथ्य कल्पनेपेक्षा अनोळखी नाहीत का?
  - c. Judges are not at all partial. / न्यायाधीश अजिबात पक्षपाती नसतात.
5. Explain Law of Thoughts as applied to propositions. /
"तर्क विधानातील विचार नियमांचे उपायोजन" स्पष्ट करा.
6. Define Industry as per Labour laws. / कामगार कायदानुसार 'उद्योगाची' व्याख्या करा.
7. Do as directed:/ वाक्यांचे निर्देशानुसार रूपांतर करा.
  - a. State obverse and converse of "No humans are perfect". (E)/
'एकही मनुष्य परिपूर्ण नसतो' या विधानाचे प्रतिवर्तन व परिवर्तन करा.
  - b. State the sub-contrary of "All crimes are punishable". /
सर्व गुन्हे शिक्षापात्र आहेत या विधानाचे अर्धविपरीत विरोध सांगा.
8. "A definition must not, directly or indirectly, define the thing by itself"- discuss with reference to the rule of Per- Genus- et- Differentiam. /
प्रजाती व व्यवच्छेक धर्म सांगणाऱ्या व्याख्येचा संदर्भात नियम स्पष्ट करा.
9. What is analogy? Explain the factors on which its soundness depends. /
साम्यानुमानाची व्याख्या करा. उत्कृष्ट साम्यानुमानाचे घटक सांगा.
10. Symbolize the following propositions by using propositional functions and quantifiers:/
विधानीय फलन व संख्यापक वापरून खालील विधानांचे चिन्हांकन करा.
  - a. Most Indians believe in karma. / बहुतांश भारतीयांचे कर्मावर विश्वास आहे. (Ix, Bx).
  - b. Nothing is changeless. / काहीही अपरिवर्तनीय नाही. (Cx).
  - c. Mangoes are rarely sour. / आंबा क्वचितच आंबट असतो (Mx, Sx).